

BEDØMMELSE AF NATIONALØKONOMISK FORENINGS FONDS OG SOCIALØKONOMISK SAMFUNDS PRISOPGAVER FOR 1934

Der er indkommet ialt 4 Besvarelser af de S. 365, 71. Bind, omhandlede mindre Prisopgaver. Bedømmelseskomitéen har om Besvarelserne afgivet nedenstaaende Udtalelse:

Opgaven om »Forholdet mellem Jernbane og Automobil som trafikpolitisk Problem« har faaet to Besvarelser. Den ene har Mærket »Jutlandia«. Selv om denne Afhandlings Forfatter øjensynlig har ikke ringe Kendskab til Emnet, fremtræder Besvarelsen dog mere som et Indlæg i en Strid mellem to Parter end som en rationel Redegørelse for Spørgsmaalets Indhold og Besvarelse. Planen er uordentlig og Fremstillingen ofte uklar. Den anden Afhandling, der bærer Mærket »Tagorius«, er fra Formens Side klar og god og rummer ogsaa flere gode Bemærkninger. Alligevel naar den i Behandlingen af Problemet ikke udover almindelige Betragtninger, idet der ikke er gjort noget Forsøg paa at udnytte det foreliggende Materiale, hverken det danske eller det fremmede, eller paa at opstille Omkostningsberegninger af nogen Art.

Under Mærket »Softy« er indleveret en Besvarelse af Opgaven om »Fascismens økonomiske og sociale System«. Opgaven indeholder en Beskrivelse af Fascismens historiske Udvikling — fra Tiden før Krigen og indtil 1933. Hovedvægten er fra Forfatterens Side lagt paa en Beskrivelse af Fascismens politiske Indhold (ogsaa dens Forhold til Kirken, Udenrigspolitik o. s. v.), hvorimod kun en mindre Del af Afhandlingen handler om Fascismens Forhold til Erhvervsliv og de sociale Spørgsmaal. En principiel Redegørelse eller Vurdering med Hensyn til Emnet er i det hele taget ikke forsøgt. Den historiske Beskrivelse er — saa vidt det har været Bedømmelsesudvalget muligt at kontrollere — i det væsentlige rigtig uden dog paa noget Punkt at bringe noget nyt.

Den tredie Opgave, »Forholdet mellem Realkapital, Kapitaldisposition og Kredit«, har faaet een Besvarelse, mærket »231907«. Dens sidste Afsnit er noget mindre gennemarbejdede, og det kunde i det hele se ud, som om Forfatteren ikke har faaet tilstrækkelig Tid til en fuldstændig og ensartet Gennemarbejdelse af hele Emnet. Forfatteren tillægger i sin Konklusion Tidsmomentet en underordnet Rolle. Begrundelsen herfor synes dog problematisk og staar formentlig i Forbindelse med, at han ikke kommer tilstrækkeligt ind paa Spørgsmaalet om Maalestokken for Kapitaldisposition. Forfatterens Behandling af det stillede Spørgsmaal er iøvrigt særdeles klar, baade i Henseende til Fremstilling og Opbygning, og han faar Lejlighed til gode og ram-

mende Bemærkninger, saaledes at Udvalget er enig i at tilkende Forfatteren den udsatte Belønning og at offentliggøre hans Afhandling i Tidsskriftet. Ved Navnesedlens Aabning viste Forfatteren sig at være cand. polit. G. Warmdahl.

Udvalget er ligeledes enig i, at der derimod ikke kan tildeles nogen af de tre andre Forfattere nogen Belønning.

NOTITSER

I

DRIFTSSTATISTISKE UNDERSØGELSER OVER DETAILHANDELENS ØKONOMI

I Samarbejde med De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation og de respektive Brancheforeninger har Institutet for Historie og Samfundsøkonomi for nogen Tid siden iværksat en Undersøgelse af Avance- og Omkostningsforholdene m. m. indenfor Detailhandelen i Hovedstaden. Begyndelsen blev gjort med Kolonialhandelen, hvortil ialt 84 Forretninger har leveret brugbare Oplysninger for Aaret 1932. Undersøgelsen er senere udstrakt til Viktualiehandelen og Frugt- og Grønthandelen. I begge disse Brancher staar Indsamlingen af Materiale nu foran sin Afslutning.

Hvad Kolonialhandelen angaar, foreligger Resultatet af Undersøgelsen nu offentliggjort, dels paa Dansk, dels — i en noget fyldigere Form — paa Engelsk. Hovedvægten er lagt paa ved en Analyse af de behandlede Forretninger at komme til Klarhed over de Momenter, der øver Indflydelse paa Bruttoavancens Højde og Omkostningernes Størrelse. Materialet er derfor opdelt efter en Række forskellige Synspunkter: Omsætningens Størrelse, Varelagets Omsætningshastighed og Kvarterets (Kundekredsens) Art, og Variationerne i Bruttoavance, Omkostninger o. s. v. fra Gruppe til Gruppe indenfor disse Inddelinger er nærmere undersøgt. Men desuden indeholder de ovennævnte Publikationer en Række andre Oplysninger, som er af Vigtighed, hvis man vil danne sig et Billede af Kolonialhandelens Forhold: Om Kreditsalgets Betydning i de forskellige Forretninger faar man Besked i et Afsnit om Antallet og Størrelsen af udestaaende Fordringer, Lønningsforholdene er ligeledes behandlet i et særligt Afsnit o. s. v. Endvidere er der paa Grundlag af Oplysninger fra 57 af de undersøgte Forretninger foretaget en Beregning af Svingningerne i Omsætningen fra Dag til Dag indenfor en bestemt Uge, og endelig findes der et Afsnit om Bruttoavancens Størrelse for en Række enkelte Varer. I den engelske Udgave, der iøvrigt især adskiller sig fra den danske derved, at den medtager en Række Spredningstabeller og saaledes giver Læseren Lejlighed til at kontrolere de summariske Gennemsnitstal for de enkelte Grupper, er desuden optaget en Sammenligning mellem Resultaterne af den foreliggende Undersøgelse og tilsvarende Undersøgelser i en Række andre Lande.

Arbejdet med Indsamlingen og Bearbejdelsen af Materialet er forestaaet af